

Hospodárska a sociálna rada
Slovenskej republiky
Milan Krajniak
predseda

Bratislava 13.10.2021
Číslo záznamu: 15833/2021

Z Á Z N A M
z mimoriadneho plenárneho zasadnutia Hospodárskej a sociálnej rady
Slovenskej republiky konaného dňa 13.10.2021

Miesto konania: Úrad vlády SR
Prítomní: podľa prezenčnej listiny
Rokovanie viedol: Milan Krajniak, predseda HSR SR

Návrh programu:

1. Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024
predkladá: MF SR

Rokovanie otvoril a viedol predseda rady M. Krajniak, ktorý privítal zástupcov vlády, zástupcov zamestnancov a zástupcov zamestnávateľov a skonštatoval, že plenárne zasadnutie je uznášaniaschopné a môže prijímať závery.

Predseda rady M. Krajniak vyzval prítomných, aby sa vyjadrili, či súhlasia s návrhom programu plenárneho zasadnutia uvedeného v pozvánke a či majú návrhy na jeho doplnenie. Program rokovania bol schválený.

K bodu 1.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024

Materiál uviedol podpredseda vlády a minister financií I. Matovič.

M. Uhlerová z KOZ SR uviedla, že stanovisko KOZ SR je na 10 stranách, kde sú uvedené kľúčové a pre KOZ SR dôležité oblasti. Všetky komentáre sú v podobe zásadných pripomienok. Pokiaľ pripomienky KOZ SR nebudú akceptované a sú zásadného charakteru, tak KOZ SR neodporúča štátny rozpočet na ďalšie konanie, resp. ho odporúča až po

zapracovaní pripomienok KOZ SR. Bližšie rozobrala jednu zo zásadných pripomienok KOZ SR, a to odmeňovanie zamestnancov štátnej a verejnej správy.

Podpredseda vlády a minister financií I. Matovič požiadal sociálnych partnerov, aby pri každom ich návrhu, v ktorom požadujú niekomu pridať zároveň uviedli, ktorému rezortu a pri čom navrhujú ubrať..

M. Uhlerová za KOZ SR doplnila, že minulý rok sa dohodla nulová valorizácia odmeňovania zamestnancov štátnej správy pre rok 2021, pričom dohoda bola postavená aj na tom, že pre rok 2022 začneme vyjednávať minimálne na úrovni inflácie pre dané obdobie, ktorá smeruje približne k 4%. Opýtala sa, či navrhnutý rozpočet nepočíta skutočne s valorizáciou a či bude priestor na dohodu a vyjednanie valorizácie plátov pre týchto zamestnancov. Keď má navrhnúť odkiaľ ubrať, tak navrhuje ubrať z rezortu obrany.

Štátny tajomník MF SR M. Klimek zareagoval, že pokračuje kolektívne vyjednávanie a aj zákon o štátnom rozpočte s tým počíta.

D. Chalupa za SOS uviedol, že stanovisko poslali písomne. Vzhľadom k rozsiahlosti a komplexnosti predkladaného materiálu a potreby detailného oboznámenia sa s jeho obsahom a prípadnej analýzy jeho jednotlivých častí, potrebnej k finalizácii stanoviska SOS, nie je možné vyjadriť k návrhu zákona o štátnom rozpočte.

R. Karlubík za AZZZ SR uviedol, že si uvedomuje, že MF SR pristúpilo k tvorbe rozpočtu zodpovedne. Dostali mnoho pripomienok, situácia je veľmi vážna, lebo Green Deal naštartoval inflačnú špirálu a bude ťažké sa v tom orientovať, čo vidíme aj na cenách energií. Uviedol, že k tomu bude žiadať zvolať mimoriadne zasadnutie HSR SR. Po diskusii v rámci 36 zväzov sa dohodli, že nebudú dávať rozsiahle pripomienky, ale sústredia sa iba na jednu kapitolu a to zdravotníctvo.

I. Pramuk za AZZZ SR upozornil na vážnu situáciu v zdravotníctve a hroziace výpovede lekárov, sestier a zdravotníckych pracovníkov. Uviedol zásadnú pripomienku AZZZ SR, že tento rozpočet nekryje základné potreby a spôsobuje ďalšiu neistotu a frustráciu v zdravotníckom sektore. Uviedol, že hrozí situácia kedy kolegovia zo Zväzu ambulantných poskytovateľov nebudú spolupracovať s poisťovňami, budú pracovať na priame platby,. V priebehu týždňa toto budú deklarovať aj verejne.

Nasledovala diskusia o systéme zdravotných odvodov, kde štátny tajomník MF SR M. Klimek vyzval k ďalšej spoločnej diskusii.

R. Machunka za AZZZ SR doplnil stanovisko AZZZ SR. Uviedol, že úvodné slovo MF SR sa mu počúvalo veľmi dobre, lebo sa zdá, že po dlhých rokoch má vláda verejné financie ako prioritu. Uviedol, že v minulosti vždy kritizovali prílišné rozhadzovanie a nezodpovedný prístup k rozpočtovému hospodáreniu. Situácia je vážna, Slovensko stojí pred razantnou konsolidáciou verejných financií. Navrhol niekoľko návrhov:

- požiadavka a prosba na súčasné politické strany a koaličnú radu, aby našli zhodu a dokázali čo najskôr prijať zákon, ktorý zavedie výdavkové stropy,
- v otázke výdavkov uviedol, že všetko to, čo bolo prijaté za ostatné roky, by sa malo podmieniť dobrým stavom verejných financií, čiže vyrovnaným alebo prebytkovým rozpočtom a zároveň celkovým dlhom mimo akéhokoľvek sankčného pásma, čo sú napr. 13. dôchodky, vlaky zadarmo a iné.

M. Kiral'varga z RÚZ uviedol, že vysoko hodnotí to, čo povedal minister financií SR, je tu motivačný faktor, že deficit bude 4,3 % v prípade, že nedôjde ku dohode plnenia tých sľubov a vyhlásení, ktoré sú súčasťou programového vyhlásenia vlády. V opačnom prípade môže byť deficit 4,94 %. Je to skoro 700 miliónov navyše, čo berie ako motivačný faktor, ktorý je potrebné zakomponovať do čerpania zdrojov a zvyšovania výdavkov. Pozitívne ocenil MF SR, že ak navrhujeme pridať, tak treba povedať aj kde ubrať. Podstatné je povedať, že momentálne síce vnímame vzhľadom k rastúcej ekonomike, rátame s väčšími príjmami do štátneho rozpočtu, máme tu plán obnovy. Opýtal sa, že v prípade, keby sa jednotlivé časti plánu obnovy nečerpali, tak ako sa plánuje v roku 2022, to znamená, že bude menší objem výdavkov, respektíve ak sa aj bude čerpať a následne tie peniaze budú pritekať do štátneho rozpočtu a môže byť ten príjem oneskorený, či sa s týmto ráta, aký to bude mať vplyv na rozpočet. Daňová reforma, o ktorej sa rozpráva, predpokladá, že na rok 2022 sa neráta s jej vplyvom na rozpočet, teda že nebude implementovaná, ale na druhej strane, ak očakávame, že rok 2022 z hľadiska príjmov nebude zlý a výdavkovo to budeme strážiť na 4,3 - 4,9%, tak výdavkové stropy je potrebné čím skôr implementovať.

Štátny tajomník MF SR M. Klimek zareagoval, že plán obnovy je z hľadiska ročného štátneho rozpočtu neutrálny. Zo strednodobého hľadiska, ak by sme neplnili plán obnovy, budeme ich musieť priznať v rozpočte, tzv. účtovne povedať, že je to výdavok a vtedy sa premietnu do deficitu. Cash-ovo máme dostatočnú rezervu na plán obnovy, keďže väčšinu zložiek predfinancujeme a potom dostávame spätné platby. Energetika je jedna z najsilnejších kompetencií ministerstva hospodárstva. Na rokovaníach k rozpočtu vznesená požiadavka z MH SR k rozpočtu nebola. Preto ani dnes v rozpočte takáto požiadavka nie je.

A. Beljajev z APZD uviedol, že všetky priemyselné podniky sa pripravujú v pláne na budúci rok. Tie plány sú ovplyvnené cenami, ktoré dnes existujú na svetových trhoch na suroviny a energie. Prikláňa sa k tomu, aby sa na túto otázku energií urobilo separátne stretnutie. Dlhodobo máme jednu z najdrahších energií v Európe a voči tomu je tu veľká časť priemyslu, ktorý je vysoko energeticky náročný. Otázka je, či tie nazpočítavané príjmy, sú aj v realite za súčasnej situácie, ktorá je na trhu energie a surovín dosiahnuteľné. Reagoval na otázku životného prostredia v rozpočte, kde sa v otázke administratívy dost' zvýšili výdavky.

Generálny riaditeľ sekcie rozpočtovej politiky MF SR A. Cirák zareagoval na A. Beljajeva k otázke životného prostredia, kde uviedol, že sa jedná o čistú administratívu kapitoly. Číslo rastie o prostriedky modernizačného fondu, a predpokladané výdavky na plán obnovy, ktoré musia byť kryté aj zo strany štátu.

Nasledovala diskusia o Green Deal politike a jej dopade na infláciu a ceny energií.

A. Beljajev z APZD navrhol iniciovať mimoriadne zasadnutie HSR SR k energetike za účasti ÚRSO, MF SR, MH SR, MŽP SR. Predseda rady M. Krajniak

požiadal o zaslanie otázok a okruhov, aby sa kolegovia z rezortov, ktorých sa to týka, mohli na túto diskusiu pripraviť a zaujať stanoviská.

R. Brtáň za ZMOS uviedol k stanovisku ZMOS, že má pochopenie nad zložitou tvorbou tak dôležitého a strategického dokumentu, akým je rozpočet. Stretáva sa s tým na úrovni samosprávy každoročne. Uviedol, že je veľmi zložitá zaujať kompletne stanovisko k takému materiálu za tak krátky čas. Uviedol, že sa bude venovať oblasti verejnej správy a miestnej územnej samosprávy, ktorú zastupuje. Samosprávy v minulosti výrazným spôsobom pomáhali udržiavať verejné financie na číslach, ktoré boli akceptovateľné a ktorými sa podarilo udržať verejné financie v rozumných číslach. Na druhej strane, zdroje, ktoré niekto chápe ako umorené, sú pripravené na horšie časy, ktoré teraz prišli a samosprávy budú pripravené investovať peniaze, ktoré majú odložené na spoluúčasti pre projekty, ktoré sú z programového súčasného obdobia alebo obdobia 2021-2027. Analýzy dlhodobo ukazujú, že prenesený výkon štátnej správy je finančne poddimenzovaný, či už ide o úsek stavebnej činnosti alebo iných oblastí. Ako druhý problém vníma ZMOS nedostatočnú pozornosť zo strany štátu v súvislosti s výstavbou nájomných bytov. Súčasne vidí absenciu záujmu zo strany štátu pri financovaní obslužnosti územia a dostupnosti služieb v obciach, čo má negatívne dopady na všestranný rozvoj územia, oprávnené potreby obyvateľov a zníženie kvality života. Upozornil na riziká nepredvídateľného zvýšenia nákladov súvisiacich s projektami, ktoré už začali, s ich realizáciou, či sú zazmluvnené, ak už s podporou štátu či podporou EÚ. Uviedol, že zvýšené energie sa dotýkajú aj samospráv, v rámci svojich podnikov a bude potrebné sa tomu intenzívne venovať. V oblastiach školstva, životného prostredia máme obrovský modernizačný dlh. Je potrebné tu realizovať viacero projektov, ako napríklad vodovody, odpadová kanalizácia, rekonštrukcia škôl. Sú veci, ktoré sa budú musieť čo najskôr urobiť a bude nutné ich podporovať. Na záver uviedol, že všetkým ide o to, aby sa zvyšovala kvalita života občanov a ZMOS je pripravený tomuto napomôcť a teší sa na ďalšiu spoluprácu.

P. Ondek za KOZ SR upozornil na chýbajúce finančné prostriedky v oblasti školstva, najmä na problematiku vysokých škôl, kde je plánované znižovanie stavov a pokles platov. Obdobne budú postihnuté aj regionálne školy. Požiadal o prehodnotenie rozpočtu v časti štátnej a verejnej správy a v tejto súvislosti o navýšenie finančných prostriedkov. Priklonil sa k návrhu M. Uhlerovej, ak treba zobrať z iného rezortu, tak je to rezort obrany.

M. Magdoško z KOZ SR sa priklonil k požiadavke na rast miezd. Požiadal o vysvetlenie položky z návrhu rozpočtu, ktorá sa venuje rezervám na mzdy a poistné vo výške 175 028 702 €.

Generálny riaditeľ sekcie rozpočtovej politiky MF SR A. Cirák vysvetlil, že ide o zamestnancov pracujúcich na eurofondoch. Ide o preklenovacie prostriedky na jeden rok. Ďalej ide o sudcov, prokurátorov a ústavných činiteľov.

M. Magdoško z KOZ SR požiadal MF SR zaslanie informácie o počte zamestnancov tejto položky.

Predseda rady M. Krajniak vyzval na prednesenie záverečných stanovísk.

R. Brtáň za ZMOS uviedol, že ZMOS nesúhlasí s predloženým návrhom a žiada návrh upraviť v zmysle pripomienok ZMOS.

A. Beljajev z APZD uviedol, že návrh rozpočtu berie na vedomie s pripomienkami.

M. Kiraľvarga z RÚZ uviedol, že návrh rozpočtu berie na vedomie.

R. Karlubík z AZZZ SR uviedol, že sme sa v priebehu rokovania HSR SR s MF SR dohodli, že MF SR súhlasí a zaväzuje sa, že rezerva 220 miliónov € v kapitole MF SR definovaná ako „rezerva na výdavky v zdravotníctve“ poslúži v roku 2022 na vykrytie prípadných nenaplnených úspor v plnom rozsahu. To znamená, že táto rezerva bude slúžiť ako záväzná platba aj v prípade nedosiahnutých úspor, ktoré sú rozpočtované pre rok 2022 na úrovni 249 miliónov €. Kompenzácia by mala prebiehať 2x ročne v súlade s odpočtovým procesom úsporných opatrení a použitá na verejné zdravotné poistenie prostredníctvom navýšenia platby za poistencov štátu alebo do preddavkov pre jednotlivé zdravotné poisťovne na základe prerozdelenia mechanizmu.

V prípade, že sa ukáže tohtoročná skutočnosť výdavkov VZP, deklarovaná aj prostredníctvom poklesu platby na úrovni – 232 miliónov € za nedostatočnú, bude rozdiel medzi očakávanou skutočnosťou použitou pri prepočte a skutočnými výdavkami uvoľnený z vyššie spomenutých viazaných prostriedkov na konci roka 2021. Tento rozdiel bude použitý aj na zvýšenie bázy rozpočtu na VZP na rok 2022. Ministerstvo financií SR súhlasí s navrhnutým postupom.

Ministerstvo financií SR sa zaväzuje, že v prípade, že zdroje na VZP v roku 2022 nebudú dostatočné, rezort zdravotníctva dofinancuje.

AZZZ SR konštatuje, že napriek vyššie uvedeným bodom rozpočet pre zdravotníctvo nie je dostatočný a neposkytuje stabilitu pre zdravotníckych pracovníkov a neumožňuje rozvoj sektora. Napriek tomu AZZZ SR s ohľadom na vyššie uvedené body a vzhľadom na stav, v akom je rozpočet z hľadiska príjmov štátneho rozpočtu a deficitu, nesúhlasné stanovisko zmenila na stanovisko s pripomienkami.

M. Uhlerová za KOZ SR uviedla, že stanovisko KOZ SR bolo formulované v úvode. Výhrady a zásadné pripomienky sú formulované v písomnom stanovisku, kde je uvedené, že po zapracovaní zásadných pripomienok bude KOZ SR odporúčať návrh zákona na ďalšie konanie. KOZ SR zotrváva na stanovisku, ako bolo povedané v úvode.

a zdravotníctva. Zároveň požiadal o posilnenie postavenia odborov, čo by malo za následok zlepšenie pracovného prostredia, čo pri zvýšení miezd sa zvýši aj prísun peňazí do štátnej pokladnice. Návrh rozpočtu berie na vedomie a odporúča zapracovať pripomienky, ktoré zazneli na rokovaní.

V závere rokovania sa na návrh predsedu rady M. Krajniaka sociálni partneri dohodli, že prerokovanie bodu o energetike bude zaradené na riadne rokovanie HSR SR dňa 25.10.2021.

Úlohy vyplývajúce z rokovania:

- Zaslať na sekretariát HSR SR otázky a okruhy k problematike stúpajúcich cien energetiky ako podklad pre rokovanie HSR SR 25.10.2021.
- MF SR zašle KOZ SR počty zamestnancov, ktorý spadajú do kapitoly návrhu štátneho rozpočtu „rezervy na mzdy a poistné vo výške 175 028 702 €“.

Záver :

Rada predložený materiál prerokovala s nasledujúcimi závermi :

- A. RÚZ berie na vedomie predložený materiál, APDZ a SOS berie na vedomie predložený materiál s pripomienkami, AZZZ SR súhlasí s predloženým materiálom s pripomienkami a odporúča ho na ďalšie legislatívne konanie,
- B. KOZ SR a ZMOS nesúhlasí s predloženým materiálom a neodporúča ho na ďalšie legislatívne konanie.

Predseda rady M. Krajniak poďakoval všetkým prítomným za účasť.

za vládu

Milan KRAJNIAK

predseda rady

za zástupcov zamestnancov

Monika UHLEROVÁ

podpredsedníčka rady

za zástupcov zamestnávateľov

Roman KARLUBÍK

podpredseda rady

Materiál na rokovanie
HSR SR 13.10.2021

bod 1

STANOVISKO **k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024**

1. Všeobecne k materiálu

Predložený Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 (ďalej aj „RVS“) vychádza z aktualizovanej makroekonomickej a daňovej prognózy zo septembra 2021. Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na obdobie troch rokov, tzn. na roky 2022, 2023 a 2024.

Rozpočtový cieľ, ktorým bude deficit, je na rok 2022 stanovený na úrovni 4,94 % HDP. V ďalšom roku je plánovaným cieľom pokles deficitu pod 3 %, aj keď návrh rozpočtu verejnej správy pre rok 2023 plánuje deficit na úrovni 3,39 %. Pre rok 2024 je rozpočtovým cieľom vyrovnaný rozpočet, pričom pre rok 2024 je v návrhu rozpočtu naplánovaný deficit 3,26 %. Hrubý dlh verejnej správy v roku 2020 dosiahol 59,7 %, čo bola historicky najvyššia hodnota. V roku 2021 sa predpokladá, že hrubý dlh presiahne hranicu 60 % HDP a dosiahne 61,5 % HDP. Vysoký rast zadlženia bol spôsobený najmä pandémiou COVID-19, ktorá spôsobila nárast výdavkov, pokles príjmov a zároveň v roku 2020 aj pokles HDP SR. V roku 2022 by mal hrubý dlh ostať na úrovni roku 2021 a v ďalších rokoch by mal klesnúť pod hranicu 60 % HDP.

Celkové príjmy štátneho rozpočtu na rok 2022 sa rozpočtujú sumou 19 974 241 885 €, čo predstavuje medziročný nárast oproti štátneho rozpočtu na rok 2021 o 4 168 088 740 €. Celkové výdavky štátneho rozpočtu na rok 2022 sa určujú sumou 25 447 760 137 €, čo predstavuje medziročný nárast oproti pôvodnému štátnemu rozpočtu na rok 2021 o 1 583 141 852 € a pokles oproti upravenému rozpočtu z júna 2021 o 2 156 047 382 €. Schodok štátneho rozpočtu na rok 2022 sa určuje sumou 5 473 518 252 €, čo predstavuje zníženie schodku oproti štátnemu rozpočtu na rok 2021 o 2 584 946 888 € a oproti upravenému rozpočtu z júna 2021 zníženie o 6 324 136 122 €.

Na rok 2022 sa predpokladá rast ekonomiky na úrovni 4,2 % a pozitívne by sa mala vyvíjať aj zamestnanosť. V roku 2022 sa prognózuje jej rast o 0,6 %. Miera nezamestnanosti by mala klesnúť na 6,7 %. Priemerná nominálna mesačná mzda v národnom hospodárstve v roku 2022 bude rásť o 5,5 %. Veľkým problémom pre hospodárstvo môže byť rast inflácie, ktorej rast v roku 2022 môže dosiahnuť viac ako 4 %, čo bude súvisieť s rastom regulovaných cien energie. So spomalením rastu inflácie pod 2 % sa počíta až v roku 2024.

V roku 2022 sa stále počíta s dosahmi pandémie COVID-19 na ekonomiku, preto sa na výdavkovej strane rozpočtuje rezerva v sume 717 mil. € na predpokladané výdavky súvisiace s jej 3. vlnou.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 zohľadňuje aj alokáciu prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti v celkovom objeme 4,59 mld. €. V každom rozpočtovanom roku budú k dispozícii prostriedky v sume vyššej ako 1,3 mld. €.

2. Stanovisko KOZ SR

Všeobecne k Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024

Vzhľadom na krátkosť poskytnutého času na vyhodnotenie tak rozsiahleho materiálu, akým je Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 – 2024, **KOZ SR v písomnom stanovisku prezentuje najmä prierezové pripomienky k návrhu RVS ako celku a vyhradzuje si právo predložiť prípadné ďalšie pripomienky na mimoriadnom rokovaní Hospodárskej a sociálnej rady SR** dňa 13. 10. 2021.

Vzhľadom na minuloročné skutočnosti, KOZ SR oceňuje, že bol dodržaný zákon č. 103/2007 Z. z. o trojstranných konzultáciách na celoštátnej úrovni a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o tripartite) a návrh RVS bude prerokovaný na Hospodárskej a sociálnej rade SR. Napriek tomu, KOZ SR neustále upozorňuje, že **návrh RVS je doručovaný sociálnym partnerom v časovej tiesni, čo znemožňuje reálne, podrobné a odborné posúdenie prezentovaných skutočností**. Uvedené oslabuje hlavný cieľ, ktorým je prerokovanie RVS na Hospodárskej a sociálnej rade SR a konzultácia pripomienok sociálnych partnerov s cieľom dosiahnuť na nich dohodu. Pre krátkosť času sa RVS síce prerokuje na Hospodárskej a sociálnej rade SR, ale bez reálneho zohľadnenia pripomienok sociálnych partnerov.

Rozpočtové ciele sú naďalej cielené na vyrovnaný deficit v roku 2024, keďže prognóza hrubého verejného dlhu predpokladá, že dosiahne takú výšku dlhu, pri ktorej by mali byť v zmysle ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti automaticky spustené opatrenia na jeho zníženie. Cieľ udržať hrubý dlh mimo sankčných pasiem významne oddialila pandémia COVID-19. Navrhovaný cieľový deficit roku 2021 na úrovni 7,41 % HDP nebude dosiahnutý a dosiahne pravdepodobne až 7,92 % HDP, čo spolu s deficitom v roku 2020 na úrovni 6,16 % HDP spôsobuje zvýšenie dlhu aj ťažšie znižovanie deficitu v ďalších rozpočtovaných rokoch. Na druhej strane by sme očakávali, že v roku 2022 sa na výške deficitu výraznejšie odrazia odznievajúce dopady pandémie COVID-19. V návrhu rozpočtu by sa mali rozpočtované schodky výraznejšie približovať cieľom pre schodky, a to najmä v roku 2024, kedy sa rozpočtuje nižší schodok oproti roku 2023 len o 0,13 p. b. Relatívne vysoko nastavené rozpočtované schodky RVS by mali byť dosiahnuteľné, preto očakávame, že konečne nedôjde k ich prekračovaniu, tak ako tomu bolo v predchádzajúcich obdobiach.

KOZ SR si uvedomuje zložitú situáciu, v ktorej sa zostavuje návrh RVS, najmä vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu COVID-19. Napriek tomu, a hlavne na základe získaných skúseností z predchádzajúceho roku, očakávame v budúcnosti výrazne lepšie zvládanie pandémie COVID-19 s minimálnymi zásahmi do ekonomiky, najmä prostredníctvom protipandemických opatrení.

Vzhľadom na pretrvávajúcu pandémiu COVID-19, považujeme za neprípustné, aby dochádzalo sanovaniu podnikateľských subjektov (s výraznými dopadmi na štátny rozpočet) a zároveň boli rezervy na zníženie deficitu hľadané v sociálnych opatreniach. Aj preto je vítané, že návrh rozpočtu na roky 2022 až 2024 významne podporuje financovanie sociálnej oblasti.

Celkové príjmy RVS na rok 2022 sa rozpočtujú o 3,361 mld. € vyššie ako očakávaná skutočnosť na rok 2021. Celkové výdavky RVS na rok 2022 sa rozpočtujú o 857 mil. € vyššie ako očakávaná skutočnosť na rok 2021. Oproti rozpočtu 2021 sú rozdiely ešte výraznejšie.

Celkové výdavky RVS na rok 2022 tak rastú výrazne nižším tempom ako celkové príjmy RVS, čo by malo napomôcť k dodržaniu navrhovaného deficitu.

Prognóza daňových príjmov verejnej správy je v porovnaní so schváleným rozpočtom na roky 2021 až 2023 vyššia o 1 až 3 mld. eur. Za zlepšením sú najmä príjmy z dane z príjmov právnických osôb po zapracovaní lepších ako očakávaných príjmov za rok 2020, ktoré zlepšujú výber korporátnej dane na celom horizonte. Od 2021 sa pripája aj DPH na základe silného plnenia počas roka, ktoré reflektuje rast domácej spotreby a rast úspešnosti výberu. Od roku 2022 ďalšie príjmy prináša pokračujúci hospodársky rast dodatočne podporený prostriedkami z EÚ. Nová legislatíva vplýva na prognózu len minimálne.

Ako KOZ SR uviedla aj v predchádzajúcich stanoviskách k rozpočtom verejnej správy, **investície a rast miezd a platov významnou mierou prispievajú k zvyšovaniu potenciálu rastu ekonomiky.** Daňové príjmy z dane z príjmov fyzických osôb predstavujú z príjmov z dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku viac ako polovicu, pričom daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti tvorí cez 97 % dane z príjmov fyzických osôb. Daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti sa zasa podpíše pod rast daňových príjmov, o 7 % v hotovostnom princípe a o 8 % v metodike ESA2010. Daň je príjmom obcí, ktoré sa svojim hospodárením podieľajú na znižovaní schodku rozpočtu verejnej správy. Bilancia (rozdiel príjmov a výdavkov) obcí sa na rok 2022 predpokladá na úrovni takmer 251 mil. €. Mzdová úroveň zamestnancov významnou mierou ovplyvňuje napĺňanie rozpočtu verejnej správy cez odvodové a daňové povinnosti, ale aj prostredníctvom spotreby domácností, ktoré v tovaroch a službách platia daň z pridanej hodnoty. Oživenie ekonomiky a domácej spotreby po odznení 2. vlny pandémie, sa v roku 2021 odráža v raste výberu DPH o 7 %, ktorý dosiahne svoj vrchol v roku 2022 rastom až o 9 % a v roku 2023 o 8 %.

Dane z príjmov fyzických osôb často kompenzovali výpadok príjmov daní z príjmov právnických osôb. V roku 2022 sa už predpokladá vyššie tempo rastu príjmov daní z príjmov právnických osôb ako príjmov z daní z príjmov fyzických osôb.

V tejto súvislosti opakujeme potrebu efektívne pokračovať v opatreniach na príjmovej strane, ktoré zlepšia efektivitu výberu daní a obmedzia možnosti daňových únikov a podvodov. KOZ SR je presvedčená, že štátny rozpočet je potrebné naplňať na príjmovej strane najmä sústavným zefektívňovaním výberu existujúcich daní – najmä **dane z príjmov právnických osôb**, ako aj zavedením **dane z luxusu a ďalšie zdaňovanie bánk a regulovaných odvetví, resp. v zavedení dane z prirodzených monopolov, ako aj tzv. ekodane.** Zároveň však **zdaňovanie nemôže ísť na úkor zamestnancov v jednotlivých odvetviach a na úkor nepriameho obmedzovania kolektívneho vyjednávania.**

Hrubý dlh verejnej správy dosiahol v roku 2020 výšku 59,7 % HDP. Zadlženie Slovenska v minulom roku nepresiahlo maastrichtskú hranicu 60 % HDP, ale dlh dosiahol historicky najvyššiu úroveň a presiahol aj posledné 5. sankčné pásmo dlhovej brzdy. Hlavnými faktormi rastu boli vysoký deficit ovplyvnený najmä COVID-19 (6,1 p. b.) a predzásobenie sa – nárast hotovosti verejnej správy z dôvodu neistoty vývoja pandémie v priebehu roka 2020 (5,2 p. b.). K zvýšeniu dlhu v pomere k HDP prispel aj pokles ekonomiky.

V roku 2021 hrubý dlh vzrastie nad 60 % hranicu a podľa aktuálnych predpokladov dosiahne 61,5 % HDP, rovnako aj v roku 2022. Hlavným dôvodom medziročného rastu zadlženia je vysoký očakávaný deficit verejnej správy na úrovni 8 % HDP. Na rok 2022 sa očakáva zníženie deficitu, čo by malo spolu s oživením ekonomiky pozitívnejšie pôsobiť aj na znižovanie hrubého dlhu v roku 2022. Uvedené potvrdzuje aj návrh RVS, podľa ktorého vplyv deficitu budú kompenzovať reálny rast ekonomiky, zníženie hotovostnej rezervy štátu a tiež vyššia miera inflácie vyplývajúca z rastúceho dopytu a zaostávajúcich dodávateľsko-odberateľských reťazcov.

Na horizonte rozpočtu by mal hrubý dlh SR kulminovať v rokoch 2021 a 2022 a do roku 2024 klesnúť pod 59 % HDP. Priaznivý vývoj ekonomiky podporený zdrojmi z Plánu obnovy bude sprevádzaný vyššou mierou inflácie a postupným rozpúšťaním hotovostnej rezervy.

KOZ SR očakáva, že vzhľadom na to ako je zostavený návrh RVS, nedôjde k ďalším korekciám a prijímaniu opatrení, ktoré by mali negatívne dopady na zamestnancov, alebo sa neprejavia v zhoršovaní sociálnej situácie obyvateľstva.

Nedostatkom predkladaného návrhu RVS na roky 2022 až 2024 je, že pri výdavkoch štátneho rozpočtu **nie sú rozpočtované finančné prostriedky na valorizáciu plátov zamestnancov vo verejnej správe**. V rozpočtovej rezerve na mzdy a poistné sa počíta s rastom plátov ústavných činiteľov, sudcov, prokurátorov a ďalších, ktorých mzda je naviazaná na rast priemernej nominálnej mesačnej mzdy v hospodárstve a s navýšením odmeňovania zamestnancov existujúcich analytických útvarov ministerstiev, ale nie je tam žiadny odkaz na prostriedky vyčlenené pre rast tabuľkových plátov.

Ďalšie otázky vznikajú aj ohľadom vysokých výdavkov na obranu, ktoré dosiahnu v roku 2022 úroveň 1,76 % HDP a v rokoch 2023 a 2024 by mali dokonca dosahovať viac ako 2 mld. €.

K zamestnanosť vo verejnej správe

Návrh RVS konštatuje porovnateľnú zamestnanosť a osobné náklady vo verejnom sektore s ostatnými členskými krajinami EÚ aj to, že verejný sektor starne. Aj vzhľadom na uvedené skutočnosti, KOZ SR opakovane upozorňuje, že je nevyhnutné zastabilizovať štátnu správu a rovnako aj zamestnancov pracujúcich vo verejnom záujme. Verejný sektor musí zatriktívniť zamestnávanie, aby bol schopný prilákať kvalitných zamestnancov a poskytoval profesionálne a odborné služby, keďže v poslednom období nedokáže podmienkami konkurovať súkromnému sektoru.

Vzhľadom na skutočnosti v RVS aj v Revízii výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe, možno konštatovať, že v rámci verejného sektora nie je prezamestnanosť a niektoré profesie sú dokonca nedostatkové. Z uvedeného dôvodu považujeme minuloročný cieľ znižovania výdavkov o 10 % najmä na osobných výdavkoch za nepremyslený a plošné znižovanie zamestnanosti môže spôsobiť aj zhoršenie poskytovania služieb štátu.

Oproti deklarovanému viazaniu 10 % zamestnancov, v roku 2020 narástla zamestnanosť vo verejnom sektore o 4 750 osôb, z toho väčšina v Ústrednej správe. Na rok 2021 bol rozpočtovaný ďalší nárast v zamestnanosti, ktorý sa nenaplnil a došlo k poklesu o 442 osôb oproti rozpočtu 2021. Návrh RVS je na rok 2022 zostavený na predpoklade, že **sektor verejnej správy bude zamestnávať 429 010 osôb**. Medziročne to bude znamenať rast o 1 622 osôb, kde najväčší podiel na raste zamestnanosti bude mať realizácia Plánu obnovy a odolnosti SR. Na základe realizácie opatrení Revízie výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe v roku 2022 nastane pokles najmä v počte miest policajtov, nepedagogických zamestnancov VŠ a nastane aj znižovanie počtu učiteľov VŠ.

Napriek uvedenému 10 % viazaniu zamestnancov, sa v návrhu RVS nepredpokladá zníženie zamestnanosti a deklarovaná úspora sa v ňom neodzrkadlila, čo môže navodzovať dojem, že prišlo len k obmene zamestnancov. Uvedené potvrdzujú navýšenia počtov zamestnancov v jednotlivých kapitolách aj konštatovanie, že napr. v kapitole Ministerstva spravodlivosti SR dochádza k navýšeniu osôb z dôvodu „vrátenia desaťpercentného viazania počtu zamestnancov realizovaného v roku 2021“. Aj vzhľadom na nedávno prijaté zmeny v zákone o štátnej službe, považujeme toto za účelové výmeny, ktoré nezabezpečia profesionálnu štátnu správu nezávislú od politických cyklov.

Pre zamestnancov sektoru verejnej správy sa na rok 2022 **rozpočtujú osobné výdavky v sume 9,9 mld. €, z čoho na mzdy je určených 7,29 mld. €**. Osobné výdavky sektoru verejnej správy medziročne rastú o 272 mil. €, z toho o 45,6 mil. € na realizáciu Plánu obnovy a odolnosti SR. Podiel osobných výdavkov zamestnancov sektora verejnej správy predstavuje 20 % zo súhrnných výdavkov verejnej správy. V roku 2021 bol tento podiel o málo vyšší a dosahoval 20,6 %.

Úroveň osobných výdavkov zamestnancov financovaných zo štátneho rozpočtu v roku 2022 zohľadňuje okrem finančného krytia osobných výdavkov zvýšeného počtu zamestnancov aj ďalšie medziročné viazanie osobných výdavkov policajtov a zamestnancov verejných vysokých škôl vyplývajúce z Revízie výdavkov zamestnanosti a odmeňovania vo verejnej správe v súhrnnej sume 49,6 mil. €, z toho:

- zníženie osobných výdavkov policajtov v sume 22,4 mil. €,
- zníženie osobných výdavkov zamestnancov verejných vysokých škôl v sume 27,2 mil. €.

Priemerný mzdový výdavok pre rok 2022 sa odhaduje na 1 416,35 €, čo je navýšenie o 2,67 % oproti rozpočtu na rok 2021, ale zníženie o 1,32 % oproti očakávanej skutočnosti roku 2021. V ďalších rozpočtovaných rokoch sa predpokladá jeho mierny rast cez 2 %.

Návrh RVS na rok 2022 **neuvažuje s valorizáciou plátov zamestnancov financovaných zo štátneho rozpočtu**. V súlade s príslušnou legislatívou, v nadväznosti na makroekonomickú prognózu Inštitútu finančnej politiky MF SR zo septembra 2021, medziročne vzrastú platy sudcov, prokurátorov a ostatných zamestnancov naviazaných na priemernú nominálnu mesačnú mzdu zamestnanca v hospodárstve SR, resp. na minimálnu mzdu.

KOZ SR veľmi negatívne hodnotí, že v návrhu RVS sa neuvažuje s valorizáciou plátov zamestnancov financovaných zo štátneho rozpočtu.

So zreteľom na súčasný vývoj a prognózy, ktoré predpokladajú oživenie ekonomiky, **KOZ SR žiada rozpočtovať aj rezervu na závery kolektívneho vyjednávania Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa v štátnej službe na rok 2022 a Kolektívnej zmluvy pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2022.** Ďalšími argumentami je prísľub kolektívnych vyjednávačov za zamestnávateľa z minulého roku, že v tomto roku sa kolektívne vyjednávanie ohľadom valorizácie bude začínať na úrovni inflácie. V minulom roku KOZ SR ustúpila zo svojich požiadaviek na valorizáciu, keďže chápala bezprecedentnú situáciu v podobe vypuknutej pandémie COVID-19. KOZ SR ďalej poukazuje na fakt, že veľkým problémom pre hospodárstvo, ale najmä zamestnancov, môže byť rast inflácie, ktorej rast v roku 2022 môže dosiahnuť viac ako 4 %, čo bude súvisieť s rastom regulovaných cien energie. So spomalením rastu inflácie pod 2 % sa počíta až v roku 2024.

KOZ SR navrhuje, na základe prognózovaných ukazovateľov, navýšenie platových taríf na úrovni 13 %, ktoré by zohľadnilo rast minimálnej mzdy, a zároveň kopírovalo rast nominálnych miezd. Na základe prognóz, z ktorých návrh RVS vychádza, sa predpokladá v roku 2021 a 2022 dynamický rast nominálnej mzdy. V roku 2021 by mala rásť o 5,4 % a v roku 2022 o 5,5 %. Ak by prešiel návrh RVS v znení, v ktorom by sa nenavýšili platy zamestnancov verejnej správy, znovu by dynamicky začala rásť diferenciácia plátov v súkromnej sfére a vo verejnom sektore. Ďalším argumentom na rast plátov zamestnancov pracujúcich vo verejnej správe je očakávané vysoké tempo rastu inflácie. V roku 2021 sa očakáva rast cien minimálne o 2,5 % a v roku 2022 sa dokonca tempo rastu cien zvýši až na 4,2 %. V takom prípade to znamená, že zamestnancom verejnej správy sa počas rokov 2021 a 2022 výrazne znížia reálne platy, keďže v roku 2021 sa im platy nevalorizovali a v roku 2022

sa zatiaľ v návrhu RVS neuvažuje o valorizácii. Z toho vyplýva aj naša zásadná pripomienka a návrh, ktorý sa týka valorizácie plátov zamestnancov verejnej správy.

Pozitívny hospodársky vývoj, ktorý sa očakáva, spolu s postupným odznievaním pandémie COVID-19, rast v celkových príjmoch verejného sektora, ktorý je rýchlejší ako rast výdavkov, ale najmä rast cien, vytvárajú dostatočný priestor pre výraznejšiu valorizáciu plátov zamestnancov verejnej a štátnej správy.

Ďalej možno predpokladať, že zvýšená miera nezamestnanosti sa rýchlo vráti na predkrízovú úroveň, čo opätovne spôsobí nedostatok voľných pracovných síl. Boj o zamestnanca preto nebude len v súkromnom sektore, ale aj vo verejnom. Navyše má verejný sektor aj nepriaznivú vekovú štruktúru, čo spôsobí odliv pracovníkov do dôchodku. Verejný sektor musí konkurovať a súťažiť o zamestnanca aj so súkromným sektorom, vytvorením priaznivých pracovných podmienok. Pokiaľ si chce verejný sektor zabezpečiť dostatok kvalifikovaných pracovných síl a poskytovať kvalitné služby občanom, musí zastabilizovať súčasných zamestnancov a motivovať kvalifikovaných pracovníkov k zamestnaniu sa vo verejnom sektore.

KOZ SR predpokladá, že valorizácia o 13 % predstavuje zvýšené náklady verejnej správy o 760 mil. €, pričom až 56 % z objemu navýšenia plátov sa vráti do rozpočtu verejnej správy prostredníctvom daní a odvodov.

KOZ SR opätovne upozorňuje na platové tarify, ktoré sú pod úrovňou minimálnej mzdy. Nulová valorizácia prostredníctvom kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa v minulom roku spôsobuje nespravodlivé odmeňovanie vo verejnom sektore. Na jednej strane dochádza k nárastu minimálnej mzdy a k zlepšeniu sociálneho postavenia zamestnancov, na druhej strane však dochádza k nivelizácii platových taríf, ktoré sú v dôsledku ich dlhodobej nemennosti prekrývané minimálnou mzdou. Opakovane sa značná časť vyjednaného zvýšenia taríf stráca v dorovnávaní týchto taríf do minimálnej mzdy. **V základnej stupnici platových taríf zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme budú pri minimálnej mzde 646 € v roku 2022 pod jej úrovňou 1. až 4. platová trieda a v platových tarífach štátnych zamestnancov to bude 1. a 2. platová trieda.**

Vzhľadom na vyššie uvedené, KOZ SR **požaduje rozpočtovať dostatočný objem finančných prostriedkov ako rezervu na valorizáciu z kolektívneho vyjednávania, ale aj na dorovnanie tarifných plátov do platnej minimálnej mzdy.**

2.1. Pripomienky KOZ SR k návrhu rozpočtu vybraných kapítol

Financie – Všeobecná pokladničná správa

V súvislosti s pripomienkami uvedenými k zamestnanosti vo verejnej správe, **KOZ SR zásadne nesúhlasí s tým, aby sa v návrhu RVS nerozpočtovali prostriedky na zvýšenie plátov zamestnancov verejnej správy.** KOZ SR preto navrhuje, aby sa navýšili rezervy štátneho rozpočtu na rok 2022, konkrétne Rezerva na mzdy a poistné na závery kolektívneho vyjednávania a na dorovnanie tarifných plátov do platnej minimálnej mzdy. Navýšenie rezervy by krylo navýšenie plátov, ktorého výška sa dohodne v rámci kolektívneho vyjednávania.

Súčasnú definovanú zohľadnenie rastu plátov len vybraných skupín zamestnancov považujeme v súčasnej situácii a pri nulovej valorizácii prostredníctvom kolektívneho vyjednávania za neprípustnú. Navyše časť definovaných osobných výdavkov je možné zohľadniť už priamo v rozpočte a objem prostriedkov alokovaných do rezervy je tak vysoký, že by pokryl 3 % valorizáciu platových taríf z kolektívneho vyjednávania.

Sociálne veci a podpora zamestnanosti – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V zmysle § 149 ods. 5 Zákonníka práce požadujeme rozpočtovať zvýšené finančné prostriedky v kapitole Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR aj na úhradu nákladov vzniknutých výkonom odborovej kontroly nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci (ďalej aj „BOZP“). V zmysle zákona tieto náklady uhrádza štát, pričom pre rok 2021 došlo k ich zníženiu z dôvodu plánovaného 10 % šetrenia výdavkov, ktoré sa nie úplne odráža v návrhu RVS. Keďže v roku 2021 sa čelilo bezprecedentnej situácii spojenej s pandémiou COVID-19, bolo pochopiteľné, že sa pristúpilo k viacerým kompromisom s cieľom udržať najmä zamestnanosť a verejné financie. V súčasnosti však uvádzame, že bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci sa v čase pandémie ukázala ako kľúčová a je nevyhnutné investovať do nej adekvátne finančné prostriedky.

Ďalej uvádzame, že okrem uvedenej redukcie úhrad, v predchádzajúcich rokoch nedošlo k výraznému navýšeniu prostriedkov na úhradu nákladov vzniknutých výkonom odborovej kontroly nad BOZP, pričom v priebehu rokov dochádzalo k postupnému zvyšovaniu prevádzkových nákladov, ktoré nedokážeme ovplyvniť.

Finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu SR poukazované KOZ SR, budú použité na úhradu nákladov pre zabezpečenie výkonu odborovej kontroly nad stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Uvedené finančné prostriedky sú využívané v zmysle rozpočtových pravidiel a príslušných pokynov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a budú vedené, tak ako doposiaľ na samostatnom finančnom účte KOZ SR.

KOZ SR je jedným z dôležitých sociálnych partnerov, ktorý je zaviazaný aj plnením úloh vyplývajúcich zo „Stratégie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci Slovenskej republiky na roky 2021 až 2027 a program jej realizácie na roky 2021 – 2023“. Táto úloha v oblasti BOZP bola pripravená v nadväznosti na predpokladané zámery, ciele a nástroje stratégie Európskej únie v oblasti BOZP. Sme presvedčení, že je potrebné všemožne podporiť realizáciu preventívnych a ochranných opatrení v oblasti BOZP, čo sa musí stať trvalou súčasťou zlepšovania všeobecnej kultúry práce, pracovného prostredia a ochrany života a zdravia pri práci. Oblasť bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci má byť súčasťou aj celoživotného vzdelávania zamestnancov a zástupcov zamestnancov, ale i manažérov. Pre plnenie týchto zámerov je potrebné vytvoriť aj adekvátne finančné zázemie.

Doprava a bývanie

1. Železnice Slovenskej republiky (ďalej len „ŽSR“)

Navrhované finančné prostriedky na rok 2022 vo výške 264 mil. €, na zabezpečenie zmluvy o prevádzkovaní železničnej infraštruktúry (ďalej len „ZPŽI“) zo ŽSR sa znížili oproti rozpočtu 2021. Následne na ďalšie roky sa plánuje ich znižovanie (2023 – 251 mil. € a v roku 2024 už len 239 mil. €) Upozorňujeme, že v roku 2021 dochádza k dofinancovaniu ŽSR (viac rokov opakované po sebe) schválenou zmenou rozpočtu z toho dôvodu, že finančné prostriedky ŽSR nestačia na zabezpečenie ZPŽI, ako aj na „odloženú“ (zanedbanú) údržbu a obnovu železničnej infraštruktúry, aby bola v prvom rade zachovaná bezpečnosť a plynulosť už aj tak nízkej kvality železničnej infraštruktúry. Výška dotácie v návrhu rozpočtu nezohľadňuje ani primerané zvýšenie miezd zamestnancov ŽSR vzhľadom na zvyšujúcu sa infláciu a očakávané zdražovanie cien energií v roku 2022. Z uvedených dôvodov požadujeme navýšiť finančné prostriedky na rok 2022. Chceme veriť, že nové podmienky ZPŽI, ktoré majú byť nastavené „transparentne“ zabezpečia systémové financovanie a rozvoj ŽSR.

2. Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. (ďalej len „ZSSK“)

Navrhovaný príjem zo štátneho rozpočtu na rok 2022 vo výške 330 mil. € pre ZSSK sa celkovo zvyšuje oproti rozpočtu 2021. Následne v ďalších rokoch sa znižuje (2023 – 302 mil. € a v roku 2024 na 290 mil. €). V navrhovanej výške finančných prostriedkov rozpočtu na rok 2022 (znižovanie dotácie v nasledujúcich rokoch) nevidíme snahu štátu mobilizovať verejnú

osobnú dopravu (zvýšiť priemer kilometrov na občana v železničnej doprave), ako aj zvýšenie objednávaných kilometrov cez nový plán dopravnej obsluhy. Podľa nášho názoru výška dotácie v návrhu rozpočtu nezohľadňuje ani primerané zvýšenie miezd zamestnancov ZSSK vzhľadom na zvyšujúcu sa infláciu a očakávané zdražovanie cien energií v roku 2022. Z uvedených dôvodov požadujeme navýšiť finančné prostriedky na rok 2022.

3. Železničná nákladná doprava

Veríme, že štát má záujem, ale aj záväzok, aby sa preprava tovarov presúvala z ciest na železniciu. ŽSR zo sumy na ZPŽI poskytuje nákladným dopravcom „zľavu“ za prístup k železničnej infraštruktúre. Táto suma sa za posledné roky viac krát upravovala z toho dôvodu, že nákladní dopravcovia vyčerpávajú určenú výšku finančných príspevkov pred uplynutím konca roka. Slovenská republika sa zaviazala, že budeme podporovať presun prepravy tovarov z ciest na železnice. Na napĺňanie tohto záväzku navrhujeme podstatné zvýšenie tejto „zľavy“. Budúcnosť v nákladnej železničnej doprave vidíme aj v podpore nákladných dopravcov formou podpory JVZ (jednotné vozové zásielky), tak ako ju podporujú okolité štáty.

4. Cestná infraštruktúra

Výdavky na investície do dopravnej infraštruktúry na rok 2022 predstavujú 1,71 mld. €, z toho 696 mil. € z prostriedkov EÚ, 111 mil. € zo zdrojov spolufinancovania zo štátneho rozpočtu, 722 mil. € zo zdrojov štátneho rozpočtu rozpočtovaných v kapitole Ministerstva dopravy a výstavby SR (ďalej aj „MDV SR“) a Všeobecnej pokladničnej správy (ďalej aj „VPS“) a 177 mil. € zo zdrojov Nástroja na prepájanie Európy (CEF) a vlastných zdrojov Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s., Železníc SR, Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s. Uvedenými výdavkami sa zabezpečí financovanie výstavby ciest I. triedy, diaľnic a rýchlostných ciest, nadradenej cestnej siete formou PPP projektov, modernizácia železničnej infraštruktúry, obnova mobilných prostriedkov a modernizácia verejnej osobnej dopravy.

Prioritou v prevádzke cestnej infraštruktúry je oprava ciest I. triedy vzhľadom na ich zlý stav (až 40 % ciest I triedy je v nevyhovujúcom stave) a potrebu zabezpečiť základný dopravný štandard.

Vzhľadom na pretrvávajúce problémy s výstavbou, opravou a údržbou cestnej siete od roku 2021, pribúdajúcim zdražovaním vstupných tovarov, KOZ SR žiada zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie týchto úloh.

5. Slovenská správa ciest – platy zamestnancov a zamestnanosť SSC

Slovenská správa ciest (ďalej aj „SSC“) ako samostatná rozpočtová organizácia zriadená MDV SR je nositeľom koncepcie rozvoja cestnej siete na Slovensku, dopravného plánovania, ako i technického rozvoja. Zabezpečuje prípravu a výstavbu ciest I. triedy a na dobu prechodnú (do dokončenia výstavby) aj vybraných diaľničných privádzačov. Zabezpečuje vykonávanie a priamo vykonáva údržbu, opravy a správu cestnej siete, s ohľadom na hospodárnosť, plynulosť a bezpečnosť dopravy.

V návrhu rozpočtu pre rok 2022 naďalej pretrváva stav, kedy nie je riešený stav zamestnancov (chýba v priemere viac ako 100 zamestnancov) a finančné prostriedky na platy zamestnancov sú značne poddimenzované. SSC od svojho vzniku do dnešného dňa pravidelne zápasí s problémami súvisiacimi s rozpisom záväzných limitov na platy, odvody, bežné transfery a počet zamestnancov.

Plánovaný rozpis počtu zamestnancov (310) a pribúdajúce úlohy je nutné riešiť zabezpečením dostatočných finančných prostriedkov a kvalitných zamestnancov. KOZ SR **zásadne nesúhlasí s každoročným znižovaním počtu zamestnancov pri pribúdaní úloh.**

KOZ SR zásadne nesúhlasí s návrhom rozpočtu a žiada rozpočtovať – zabezpečiť finančné prostriedky na realizáciu nárokov zamestnancov, a to:

- pre možnosť zamestnávateľa **vyplatiť zamestnancom odmeny za kvalitné plnenie pracovných povinností**, t. j. požiadavky na navýšenie finančných prostriedkov na mzdy a odvody pre zamestnancov SSC na tento motivačný účel;
- na navýšenie finančných prostriedkov na mzdy a odvody pre **novoprijatých zamestnancov SSC**;
- **zabezpečenie nárokov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv.**

V nadväznosti na vyššie uvedené žiadame navýšiť počet zamestnancov o 100 osôb a rozpočtované prostriedky na platy a odvody cca 7 mil. € navýšiť o 3,0 mil. €.

6. Letecká doprava

V oblasti civilného letectva sú rozpočtované výdavky na roky 2022 až 2024 každoročne vo výške 6 mil. €. Uvedená suma finančných prostriedkov nie je dostatočná, nezodpovedá skutočným potrebám jednotlivých letísk a nenapĺňa potreby pokrytia nákladov zo strany štátu v súlade so zákonom č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (letecký zákon) a to na zabezpečenie poskytovania služieb súvisiacich s odbavovaním letov oslobodených od odplát, na bezpečnostnú ochranu letísk a výkon záchranných hasičských služieb.

KOZ SR zásadne nesúhlasí s uvedeným návrhom a podporuje požiadavku jednotlivých letísk o ďalšie navýšenie limitu na bežné transfery a to o 6 000 tis. €.

V záujme zabezpečenia bezpečnej prevádzky letísk a služieb je potrebné rozpočtovať a zabezpečiť kapitálové transfery na bezpečnostnú ochranu letísk, výkon záchranných a hasičských služieb na letisku a investície do letiskovej infraštruktúry (investičná pomoc) a bežné transfery na prevádzku letiskovej infraštruktúry (prevádzková pomoc) v súlade s požiadavkami a potrebami letísk každoročne cca 60 000 tis. €.

Túto požiadavku odôvodňujeme predovšetkým tým, že **skutočné a nárokovateľné prostriedky budú nutne riešené aj v roku 2022**, na základe požiadaviek letísk a MDV SR, zo strany štátu v priebehu roka **nesystémovými rozpočtovými opatreniami**. Tento postup má však nielen **negatívny vplyv** na chod a rozvoj letísk (nepravidelný a neistý prísun finančných prostriedkov), ale predovšetkým **na zamestnanosť, pracovné podmienky zamestnancov, ako aj samotné kolektívne vyjednávanie kolektívnych zmlúv**. Preto žiadame rozpočtovať finančné prostriedky vo výške a v súlade so zabezpečením úloh vyplývajúcich pre letiskové spoločnosti z leteckého zákona.

7. Letecká doprava – Dopravný úrad

Dlhodobu upozorňujeme na nedostatok zamestnancov, a preto žiadame túto otázku s definitívnou platnosťou doriešiť, a to navýšením počtu zamestnancov o 42 zamestnancov so zodpovedajúcimi osobnými nákladmi na platy a odvody.

8. Rozvoj bývania

Na rok 2022 sú celkové rozpočtované výdavky na **rozvoja bývania na rok 2022 vo výške 313 mil. €**, a to na dotácie na podporu rozvoja bývania, na príspevok na zateplenie rodinného domu, na príspevok na rodinný dom s takmer nulovou potrebou energie, na štátnu prémiiu k stavebnému sporeniu, na štátny príspevok a štátny príspevok pre mladých k hypotekárnym úverom poskytnutým pred 1. januárom 2018 a na úvery poskytované prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania (ďalej aj „ŠFRB“) a na správu fondu.

Výdavky na túto oblasť na rok 2022, v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok **2021**, sú rozpočtované vo vyššej výške o **25,4 mil. €**, a to najmä z dôvodu zvýšenia výdavkov **Štátneho fondu rozvoja bývania** (celkom sú výdavky ŠFRB na rok 2022 rozpočtované vo výške 280 mil. €).

KOZ SR zásadne nesúhlasí s návrhom a žiada navýšiť rozpočet nielen v súlade s Programovým vyhlásením vlády, ale predovšetkým v súlade s potrebami obyvateľov, mladých rodín, rozvoja regiónov atď. aj na ostatné tituly podpory na rozvoj bývania. Tie sú rozpočtované len na 33 mil.€, preto žiadame ich navýšenie o **cca 84 mil. €** s cieľom podporiť výstavbu a obnovu bytového fondu – na obstaranie nájomných bytov vrátane technickej vybavenosti k týmto bytom a na poskytnutie príspevku na zateplenie rodinných domov a na náhradné nájomné byty.

3. Závery a odporúčania

Všetky pripomienky uvedené v stanovisku KOZ SR majú charakter zásadných pripomienok.

KOZ SR berie predložený návrh RVS na vedomie s uvedenými zásadnými pripomienkami.

KOZ SR žiada zapracovanie uvedených zásadných pripomienok a až následne odporúča návrh RVS na ďalšie legislatívne konanie.

STANOVISKO

k návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 sa predkladá podľa článku 58 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

1. Popis návrhu

Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na obdobie troch rokov, t. j. roky 2022, 2023 a 2024. Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2022, ktorým sa v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje štátny rozpočet, je predložený v rámci materiálu „Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024“ na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky a ďalšími zákonmi platnými v Slovenskej republike, ako aj medzinárodnými zmluvami a inými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie.

2. Stanovisko SOS

Vzhľadom k rozsiahlosti a komplexnosti predkladaného materiálu a potreby detailného oboznámenia sa s jeho obsahom a prípadnej analýzy jeho jednotlivých častí, potrebnej k finalizácii stanoviska SOS, nie je možné vyjadriť k návrhu zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 žiadne pripomienky v takto zasielanom predchádzajúcom stanovisku. S predkladaným materiálom sa podľa nášho názoru nie je možné dostatočne oboznámiť a uviesť k nemu objektívne stanovisko a prípadné pripomienky, a teda záverečné stanovisko vyjadríme osobne na mimoriadnom rokovaní HSR.

3. Závery a odporúčania

SOS navrhuje zasielané materiály obdobnej vážnosti a komplexnosti zasielať s dostatočným časovým predstihom a to minimálne týždeň vopred.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiály na mimoriadne rokovanie HSR SR

Dňa 13. októbra 2021

č. 1)

Stanovisko k Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024

Všeobecne k návrhu:

Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2022 sa predkladá podľa článku 58 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy“). Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na obdobie troch rokov, t. j. roky 2022, 2023 a 2024.

Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2022, ktorým sa v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje štátny rozpočet, je predložený v rámci materiálu „Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024“ na rokovanie vlády Slovenskej republiky. Princípy zostavenia návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024, osobitne rozpočtu na rok 2022 tak v príjmovej ako aj výdavkovej časti rozpočtu, sú podrobne uvedené v texte a jednotlivých prílohách návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024.

Stanovisko AZZZ SR :

S ohľadom na potrebu detailného oboznámenia sa s predmetným materiálom a časový priestor na finalizáciu stanoviska AZZZ SR od doručenia materiálu, zaujme AZZZ SR definitívne stanovisko k nemu priamo na mimoriadnom rokovaní HSR SR.

Už teraz však môžeme konštatovať, že vidíme veľký problém s návrhom rozpočtu pre zdravotníctvo, nakoľko je v absolútnom rozpore s Programovým vyhlásením vlády SR. Návrh rozpočtu pre zdravotníctvo v budúcom roku výrazne zhorší už tak zlú situáciu v podfinancovanom sektore. Dlhodobo poukazujeme na problémy v zdravotníctve, ktoré sú natoľko vážne, že považujeme za nevyhnutné, aby bol rozpočet štruktúrovaný tak, aby práve táto oblasť bola v rozpočte výrazne posilnená. Bližšie sa vyjadríme priamo na rokovaní HSR SR.

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024

1. Stručný popis návrhu, cieľ a obsah materiálu

Rozpočet verejnej správy sa zostavuje za štátny rozpočet a rozpočty ostatných subjektov verejnej správy na obdobie troch rokov, t. j. roky 2022, 2023 a 2024. Návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2022, ktorým sa v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy schvaľuje štátny rozpočet, je predložený v rámci materiálu „Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024“.

A. Základné údaje štátneho rozpočtu na rok 2022

- Celkové **príjmy štátneho rozpočtu** na rok 2022 sa rozpočtujú sumou **19,97 mld. eur**. Celkové **výdavky štátneho rozpočtu** na rok 2022 sa určujú sumou **25,45 mld. eur**, to znamená že **schodok štátneho rozpočtu** na rok 2022 sa určuje sumou **5,47 mld. eur**.
- **Deficit verejných financií** by mal byť v roku 2022 na úrovni **4,94 % HDP** (v roku 2021 na úrovni 7,41 %). **Hrubý verejný dlh** bude v roku 2022 na úrovni **61,5 % HDP** (v roku 2021 na úrovni 65 % HDP) a do roku 2024 by mal klesnúť pod 59 % HDP.
- Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024 obsahuje na celom horizonte rozpočtu **alokáciu prostriedkov plánu obnovy a odolnosti v celkovom objeme 4,59 mld. eur**.

B. Makroekonomické postrehy vyplývajúce zo štátneho rozpočtu

Základné ukazovatele

- **Reálny rast HDP** by mal aj napriek vysokej inflácii dosiahnuť **4,2 %**, **nominálne dokonca až 8,3 %**, napriek tomu, že príspevok zahraničného obchodu bude záporný. Na jeho rast pozitívne vplyvajú obnovenie postpandemickej aktivity, ale aj čerpanie končiaceho programového obdobia a Plán obnovy a odolnosti v objeme 1,3 mld. eur v 2022.
- Pokračuje trend zvyšovania miezd zamestnancov verejného sektora, rozdiel oproti súkromnému sektoru má byť v budúcom roku maximálne 256 eur, **mzdy štátnych zamestnancov budú o 21 % vyššie oproti súkromnému sektoru**.

Ukazovatele	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	<i>skut.</i>	<i>skut.</i>	<i>prog.</i>	<i>prog.</i>	<i>prog.</i>	<i>prog.</i>
Hrubý domáci produkt, s.c.	2,5	-4,8	3,7	4,2	5,0	0,7
reálny rast v %	2,5	-4,8	3,7	4,2	5,0	0,7
Hrubý domáci produkt (mld. €)	93,9	91,6	96,9	104,9	113,2	116,5
nominálny rast v %	5,1	-2,5	5,8	8,3	7,9	2,9
Export tovarov a služieb, (mld. €)	86,8	78,5	89,3	95,0	102,6	109,8
Import tovarov a služieb, (mld. €)	86,4	77,7	89,7	96,0	104,1	109,8
Zamestnanosť						
Zamestnanosť (štat. výkazníctvo)	2584	2531	2498	2520	2545	2554
Zamestnanosť (ESA) (% zmena)	1,0	-1,9	-0,8	0,8	1,0	0,4
Miera nezamestnanosti (VZPS)	5,8	6,7	7,0	6,7	5,7	5,2
Počet nezamestnaných (VZPS, tis.)	157,7	181,4	189,4	181,5	154,6	139,5
Priemerná mzda	1092	1133	1194	1260	1324	1388
rast	7,8	3,8	5,4	5,5	5,1	4,8
Reálna mesačná mzda (€)	1030	1048	1077	1091	1112	1148
rast	5,0	1,8	2,8	1,3	1,9	3,2
Mzda v súkromnom sektore (€)	1061	1084	1143	1205	1275	1349
rast	6,3	2,2	5,4	5,4	5,8	5,8
Mzda vo verejnom sektore (€)	1216	1320	1385	1461	1510	1544
rast	13,4	8,6	4,9	5,5	3,4	2,3
Cenová inflácia						
Spotrebiteľská inflácia (CPI)	2,7	1,9	2,5	4,2	3,1	1,5

Príjmy štátu

- **Príjmy štátu** sú napriek kríze **na vyššej úrovni ako v roku 2019**, za čo môže najmä efekt transferov z EÚ.
- **Kľúčovým zdrojom príjmov štátu sú daňové a odvodové príjmy.** Daňové príjmy presne kopírujú rast HDP, odvodové príjmy veľmi mierne zaostávajú vplyvom dočasne nižšej zamestnanosti.
- Prognóza dane z príjmov právnických osôb v roku 2021 predpokladá prekonanie výnosu z roku 2019 a v roku 2022 by mala už prekonať 3,2 mld. eur (2,7 mld. v 2019).

(v mil. eur)	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Príjmy spolu	38 818	38 110	39 644	40 813	44 174	47 691	47 676
v % HDP	41,4	41,8	41,4	41,9	41,9	41,9	40,7
Daňové príjmy	18 058	17 283	17 760	18 906	20 289	21 854	22 341
Dane z produkcie a dovozu	11 265	11 130	11 466	11 740	12 474	13 371	13 588
Bežné dane z dôchodkov, majetku	6 793	6 153	6 294	7 166	7 815	8 483	8 753

Odvody	14 315	14 473	15 257	15 276	15 846	16 706	17 406
Nedaňové príjmy	4 825	4 725	5 003	4 866	5 060	5 271	5 358
Granty a transfery	1 620	1 630	1 624	1 765	2 979	3 859	2 571
z toho: z EÚ	945	1 028	1 175	1 205	2 337	3 395	2 090

Výdavky štátu

- **Výdavky sú stále vysoko nad predkrízovou úrovňou.** Hoci sa v roku 2022 očakávajú výdavky na covidové opatrenia cca 0,79 mld. eur, ako aj nové výdavky Plánu obnovy (1,3 mld. eur), dohromady to predstavuje 2 % HDP. **Výdavky štátu by teda aj bez krízy a Plánu obnovy dosiahli 44,8 % HDP.**
- Slovenská ekonomika zaznamenala už v roku 2021 pomerne silný rast, keď sa **reálne HDP dostalo veľmi blízko k predkrízovej úrovni.** V takejto situácii nie je „stimulujúci rozpočet“, ktorý prispieva k ďalšiemu nárastu verejného dlhu potrebný. **Vláda preto mohla byť opatrnejšia, a už na rok 2022 mohla pripraviť rozpočet s nižším deficitom.**
- V roku 2020 prekročilo zadlženie Slovenska aj posledné 5. sankčné pásmo dlhovej brzdy a **v roku 2021 a 2022 zadlženie zrejme ďalej porastie z 59,7 % na 61,5 % HDP.** Prognóza hrubého verejného dlhu teda ráta s jeho nárastom na takú výšku, pri ktorej sa podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti musia spustiť opatrenia na jeho zníženie. Do mája 2023 však platí výnimka z uplatňovania opatrení na zníženie dlhu a viaceré opatrenia sa neuplatňujú. Ak je rozpočtovým **cieľom na rok 2024 vyrovnaný rozpočet**, je prinajmenšom otáznе, ako pri absencii konkrétnych konsolidačných opatrení a nedostatku časového priestoru bude v silách vlády tento cieľ naplniť.
- **Deficit sa znižuje najmä vďaka znižovaniu covidových výdavkov** (z 1,3 mld. eur na 0,78 mld. eur) **a zvyšovaniu daňových a odvodových príjmov** (+ 2 mld. eur).

Prehľad výdavkov

(v mil. eur)	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Výdavky spolu	40 066	43 719	46 735	48 531	49 387	51 555	51 491
v % HDP	42,7	48,0	48,9	49,8	46,8	45,3	43,9
Bežné výdavky	36 271	39 659	43 242	43 936	44 215	46 039	46 390
v tom: Sociálne dávky	12 600	14 455	14 837	16 243	14 883	15 545	16 216
Naturálne sociálne transfery	4 842	4 917	5 428	5 296	5 422	5 686	5 929
Kapitálové výdavky	3 795	4 060	3 493	4 595	5 172	5 516	5 101
Deficit	-1 249	-5 609	-7 091	-7 718	-5 214	-3 864	-3 815

v % HDP	-1,3	-6,2	-7,4	-7,9	-4,9	-3,4	-3,3
HDP	93 865	91 105	95 662	97 440	105 536	113 890	117 190

Porovnanie rozpočtov významných ministerstiev (v eurách):

	2021	2022	Medziročne v eur
Ministerstvo životného prostredia SR	494 086 286	565 718 727	71 632 441
MŠVVaŠ SR	1 751 342 149	3 643 684 873	1 892 342 724
MPSVR SR	3 282 219 903	3 452 802 608	170 582 705
Ministerstvo hospodárstva SR	493 074 252	516 505 138	23 430 886
Ministerstvo dopravy a výstavby SR	1 489 617 428	2 212 974 061	723 356 633
Ministerstvo vnútra SR	3 005 530 687	1 635 876 090	-1 369 654 597
Ministerstvo spravodlivosti SR	475 897 639	572 849 893	96 952 254
Ministerstvo financií SR	647 838 550	549 748 290	-98 090 260
Ministerstvo zdravotníctva SR	1 706 862 713	1 606 465 468	-100 397 245
Celkové výdavky št. rozpočtu	27 603 807 519	25 447 760 137	-2 156 047 382

Opatrenia týkajúce sa priemyslu

- Na zníženie nákladov na elektrinu pre veľké priemyselné podniky sa počíta s dotáciou v objeme 40 mil. eur, čo nemusí postačovať na splnenie zákonom priznaných kompenzácií pre vysoko energeticky náročné podniky (najmä v súvislosti s prudko rastúcou cenou elektriny a cenou emisných povoleniek).
- Zo zdrojov POO je na podporu energetickej efektívnosti, napr. zvýšenie výrobnnej kapacity elektriny z obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“), modernizáciu existujúcich výrobných kapacít na výrobu elektriny z OZE a taktiež na podporu alternatívnych pohonov **výčlenených 119 mil. eur**.
- Z POO je na budovanie „Digitálneho Slovenska“ určených 78,6 mil. eur v rozpočte MIRRI SR (digitálne vzdelávanie zamestnancov štátu v oblasti kybernetickej bezpečnosti, štát v mobile, tablety pre seniorov).

Tabuľka 130 – Výdavky na oblasť ekonomiky

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Oblasť ekonomiky spolu	683 399	1 250 459	837 578	1 972 597	1 615 272	2 146 808	946 395
Reštrukturalizácia priem. odvetví	43 322	49 521	50 870	45 784	56 918	59 368	54 482
Podpora podnikania	210 359	312 408	351 579	552 673	242 843	209 066	22 770
Energetika	105 042	270 962	156 820	159 682	284 570	274 745	231 259
Informatizácia	71 500	62 537	35 093	189 903	285 494	392 362	374 999
Administratíva	62 024	66 866	62 439	114 346	62 669	61 417	61 123
Regionálny rozvoj	29 203	143 367	14 295	294 314	477 189	951 113	15 840
Podpora cestovného ruchu	8 568	15 156	10 145	250 198	53 049	37 810	36 810
Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov	81 465	90 342	96 591	96 454	86 881	87 585	88 207
Správa štátnych hmotných rezerv SR	26 356	135 925	19 285	80 529	21 704	26 978	17 647
Hospodárska mobilizácia	11 845	46 326	11 001	155 677	11 076	14 076	11 076
Úrad jadrového dozoru	9 186	9 166	9 327	10 080	10 891	10 899	10 906
Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR	6 843	7 615	6 339	7 808	7 509	7 715	7 626
Úrad pre reg. sieťových odvetví	5 025	5 273	4 205	4 205	5 045	4 445	4 445
Úrad priemyselného vlastníctva	5 203	6 395	3 613	3 991	3 889	3 775	3 775
MH Manažment, a. s.	3 277	25 052	3 032	3 712	2 590	2 500	2 476
Protimonopolný úrad SR	4 180	3 547	2 944	3 242	2 954	2 954	2 954

Zdroj: MF SR

Opatrenia týkajúce sa dopravy

- Nový rozpočet predpokladá **výrazný nárast investícií do dopravnej infraštruktúry**. Na rok 2022 predstavujú **1,71 mld. eur**, z toho 696 mil. eur z prostriedkov EÚ.
- Otázkou je financovanie podpory prevádzky ZSSK a ŽSR, ktoré muselo byť v tomto roku výrazne **navýšené**, pričom v roku 2022 sa kalkuluje s poklesom. Pokiaľ štát neobmedzí objednané výkony, neobmedzí financovanie bezplatnej dopravy, tieto výdavky nemusia postačovať.

Tabuľka 67 – Výdavky na dopravu a bývanie

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Doprava a bývanie	2 668 453	2 701 805	3 092 020	3 466 680	3 702 313	3 029 705	2 903 232
Investície do dopravnej infraštruktúry	1 003 640	1 031 394	1 359 300	1 327 205	1 706 459	1 147 478	829 753
Cestná doprava	324 324	300 674	408 424	527 049	398 212	360 668	350 785
Železničná doprava	951 128	998 566	924 475	1 153 073	1 017 228	956 118	1 006 548
Letecká doprava	7 500	8 091	6 000	17 804	6 000	6 000	6 000
Vodná doprava	38	670	0	0	0	0	0
Podpora rozvoja bývania	239 602	230 589	287 361	302 692	312 725	317 920	315 531
Ostatné činnosti	142 220	131 822	106 459	138 858	261 689	241 521	394 615

Zdroj: MF SR

Opatrenia týkajúce sa sociálnych vecí a podpory zamestnanosti

- Štátny rozpočet počíta s výdavkami na Kurzarbeit vo výške **16,5 mil. eur**, napriek tomu že pri tvorbe schémy bolo **prisľúbených 20 mil. eur**. Uvedená výška sa nám nezdá pri súčasnej čipovej a materiállovej kríze dostatočná.
- Zásadný vplyv na úroveň výdavkov štátneho rozpočtu na sociálnu inklúziu mal rok 2020, kde došlo k prudkému nárastu výdavkov na podporu rodiny, ŽZP, či 13. dôchodku. Jedná sa o výdavky, ktoré sa opakujú v každom nasledujúcom roku. **Návrh rozpočtu na rok 2022 neobsahuje žiadnu zmienku**

o rodičovskom dôchodku, pričom máme za to, že tieto výdavky (odhadom 0,6 mld. eur) nie sú započítané vo výdavkoch.

Tabuľka 72 – Výdavky programu 07C Sociálna inklúzia zo štátneho rozpočtu

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Sociálna inklúzia zdroj ŠR	2 126 059	2 768 013	2 788 233	3 123 804	2 925 551	3 004 873	3 101 732
pomoc v hmotnej núdzi	123 542	121 728	162 691	133 305	149 827	155 650	161 334
podpora rodiny	812 503	1 047 535	990 332	1 180 335	1 023 374	1 042 950	1 079 669
poistné platené štátom	280 960	320 261	361 785	434 750	381 348	402 001	424 298
kompensácia sociálnych dôsledkov ŤZP	395 882	453 505	482 205	481 839	528 945	548 303	570 346
podpora sociálnych služieb	132 908	152 572	176 598	176 598	190 904	190 904	190 904
13. dôchodok*	154 319	305 509	310 000	310 000	310 000	310 000	310 000
nesystémové dávky sociálneho poistenia	93 818	174 981	155 138	170 288	185 251	195 712	204 017
iniciatívy v oblasti sociálnej inklúzie	2 928	42 295	5 550	93 055	4 950	6 550	6 750
starostlivosť o ohrozené deti	129 201	149 628	143 935	143 634	150 954	152 804	154 414

*do roku 2020 vianočný príspevok

Zdroj: MF SR

Opatrenia týkajúce sa vzdelávania

- V roku 2022 by nemali výraznejšie rásť výdavky na vzdelávanie, avšak v roku 2021 došlo k významnému medziročnému nárastu o 415 mil. eur, čo zvýšilo porovnávaciu úroveň. K poklesu by malo dôjsť v oblasti vysokého školstva, kde sa predpokladá zníženie počtu vysokoškolských učiteľov.

Tabuľka 54 – Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Výdavky na vzdelávanie, vedu, výskum a šport	3 267 558	3 515 068	3 571 296	3 930 756	4 029 854	3 943 757	3 425 449
Výdavky na regionálne školstvo	1 979 443	2 202 546	2 282 783	2 296 006	2 568 164	2 462 036	2 221 600
Výdavky na vysoké školstvo*	871 565	904 757	863 000	1 101 968	923 619	992 029	884 879
Výdavky na vedu a techniku**	241 897	224 375	208 602	241 331	237 253	209 741	169 796
Výdavky na šport	109 757	97 581	135 557	146 285	120 985	105 030	105 030
Výdavky na administratívu	33 384	34 897	38 595	40 707	55 380	56 214	44 139
Výdavky z EÚ a SP neuvádzané v oblastiach	31 511	50 912	42 753	104 452	124 448	118 704	0

* s výdavkami APVV určenými pre VVŠ a EÚ a SP pre VVŠ z vedy a techniky a POO

** bez vysokoškolskej vedy, bez výdavkov z APVV pre VVŠ a bez EÚ a SP pre VVŠ

Zdroj: MF SR

Opatrenia týkajúce sa životného prostredia

- V súvislosti s kritickým stavom v oblasti spracovania priemyselných odpadov sa ako nedostatočná javí klesajúca alokácia vo výške necelých 28 mil. eur. Rovnako by si vyššiu alokáciu zaslúžila aj podpora nízkouhlíkového hospodárstva v súvislosti s pripravovanou sériou nariadení Fit for 55.
- Financie určené na administratívu (Slovenská inšpekcia životného prostredia, Slovenská agentúra ŽP, a pod.) predstavujú takmer rovnakú sumu finančných prostriedkov ako prostriedky na nízkouhlíkové hospodárstvo, odpadové hospodárstvo a ochranu ovzdušia dokopy.

Tabuľka 124 - Výdavky oblasti životného prostredia

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Životné prostredie	629 847	523 546	602 443	553 188	815 049	1 174 209	833 645
Vodné hospodárstvo	200 377	169 611	362 808	291 679	189 354	613 189	268 882
Ochrana ovzdušia	47 766	28 411	12 976	16 507	128 781	130 837	132 965
Odpadové hospodárstvo	80 473	48 208	26 604	32 915	27 998	28 116	28 031
Ochrana prírody a krajiny	40 170	29 935	26 780	33 497	52 748	58 416	59 527
Riadenie rizík a mimoriadnych udalostí	7 197	1 866	41 405	29 958	79 613	51 918	8 849
Nízkouhlíkové hospodárstvo	109 194	111 593	78 916	67 582	96 105	102 217	143 955
Administratíva a iné	144 653	133 636	50 589	78 602	233 625	188 614	191 133
Samostatné účty	17	286	2 366	2 447	6 824	904	304

Zdroj: MF SR

Rezervy a Všeobecná pokladničná správa

- V kapitole Všeobecná pokladničná správa sa opäť rozpočtujú **obrovské výdavkové položky**, čo znižuje prehľadnosť a transparentnosť vykazovaných rozpočtov, najmä kategória rezervy vo výške 1,75 mld. eur a kategória ostatné vo výške 1,89 mld. eur (v kategórii ostatné sa rozpočtujú výdavky na investície 1 mld. eur a výdavky na podporu ekonomiky v sume 750 mil. eur).

Tabuľka 110 - Štruktúra výdavkov kapitoly

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS*	2022 N	2023 N	2024 N
Výdavky spolu	1 950 643	4 657 939	6 736 978	4 031 965	6 244 117	5 988 527	6 819 626
Rezervy	41 797	4 273	1 695 604	663 809	1 752 294	738 282	842 484
Finančné vzťahy súvisiace s rozpočtom EÚ	772 318	1 223 310	1 386 060	1 044 487	1 104 460	1 747 319	2 417 247
Výdavky spojené so správou štátneho dlhu	1 037 178	796 973	1 112 350	690 115	1 089 976	1 171 003	1 134 959
Finančné vzťahy k Sociálnej poisťovni	0	969 865	839 198	749 198	400 000	450 000	650 000
Ostatné	99 350	1 663 518	1 703 764	884 356	1 897 387	1 881 923	1 774 936

* v očakávanej skutočnosti v roku 2021 sú započítané výdavky súvisiace so zákonom č. 231/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 425/2020 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2021

Zdroj: MF SR

- Zvýšil sa celkový počet kategórií rezerv na 9.
- Rezerva na covidové opatrenia je vo výške 717 mil. eur.
- Rezerva na mimoriadny odvod do rozpočtu EÚ je z dôvodu kompenzácie na ušlom cle významne navýšená o 326 mil. eur.
- Pribudla **nová rezerva v oblasti zdravotníctva vo výške 220 mil. eur** na prípadné dofinancovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti z dôvodu realizácie zdravotnej starostlivosti z predchádzajúcich rokov.

Tabuľka 111 – Rezervy

v tis. eur	2019 S	2020 S	2021 R	2021 OS	2022 N	2023 N	2024 N
Rezervy	41 797	4 273	1 695 604	663 809	1 752 294	738 282	842 484
Rezerva vlády	5 083	1 015	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Rezerva na prostriedky EÚ a odvody EÚ	0	3 218	433 191	107 000	483 191	155 000	155 000
Rezerva na riešenie vplyvov legislatívnych zmien	0	0	111 291	6 223	130 634	192 147	235 735
Rezerva na riešenie krízových situácií mimo času vojny a vojnového stavu a vykonávanie povodňových opatrení	1 187	35	11 000	4 845	11 000	11 000	11 000
Rezerva na realizáciu súdnych a exekučných rozhodnutí	35 526	6	20 055	479	10 000	10 000	10 000
Rezerva na mzdy a poistné	0	0	74 067	38 173	175 029	145 134	205 748
Rezerva na negatívne vplyvy pandémie ochorenia COVID-19	0	0	1 041 000	502 089	717 441	0	0
Rezerva na výdavky v zdravotníctve	0	0	0	0	220 000	220 000	220 000

* v očakávanej skutočnosti v roku 2021 sú započítané výdavky súvisiace so zákonom č. 231/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 425/2020 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2021

Zdroj: MF SR

Plán obnovy a odolnosti

- Skutočný objem príspevkov plánu obnovy sa podľa informácií z návrhu rozpočtu ešte bude upresňovať. „Podiel Slovenska na 30 % z celkovej sumy grantov vo Fonde na podporu obnovy a odolnosti bude revidovaný do 30. 6. 2022, na základe skutočných a agregovaných výsledkov v zmene reálneho HDP za obdobie rokov 2020 - 2021.“
- Z prehľadu vyplýva, že **objem zdrojov by mal dosiahnuť 4,6 mld. eur**. Výdavkom **dominuje podpora zelenej ekonomiky**, druhou najvýznamnejšou položkou sú investície v oblasti zdravotníctva.

Tabuľka 52 – Prehľad finančných alokácií reforiem a investícií plánu obnovy na roky 2022 – 2024

Číslo	NÁZOV KOMPONENTU	PO v mil. eur podľa rokov		
		2022	2023	2024
	Zelená ekonomika	454	480	604
1	Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra	117	85	27
2	Obnova budov	174	175	176
3	Udržiateľná doprava	51	89	264
4	Dekarbonizácia priemyslu	89	91	94
5	Adaptácia na zmenu klímy	23	40	44
	Vzdelávanie	323	295	113
6	Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých stupňoch	105	77	5
7	Vzdelávanie pre 21. storočie	197	177	60
8	Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl	21	41	48
	Veda, výskum, inovácie	123	162	170
9	Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu a inovácií	111	138	138
10	Lákavosť a udržanie talentov	12	23	31
	Zdravie	218	433	434
11	Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť	149	335	337
12	Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie	26	27	23
13	Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť	43	72	74
	Efektívna verejná správa a digitalizácia	183	266	334
14	Zlepšenie podnikateľského prostredia	1	4	4
15	Reforma justice	56	91	88
16	Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva	60	51	49
17	Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)	66	120	193
18	Zdravé, udržiateľné a konkurencieschopné verejné financie	0	0	0
	Celkový súčet	1 302	1 636	1 655

2. Stanovisko APZD k návrhu

APZD berie na vedomie predložený návrh rozpočtu a odporúča ho na ďalšie legislatívne konanie.

K návrhu rozpočtu predkladá APZD nižšie uvedené odporúčania:

- V rozpočte na 2022 **chýbajú explicitné konsolidačné opatrenia**, hoci by tam vzhľadom na výšku deficitu a snahu o dosiahnutie nominálne vyrovnaného rozpočtu na rok 2024 boli potrebné. Z uvedeného dôvodu **považujeme za potrebné pripraviť plán opatrení, ktoré znížia schodok rozpočtu o viac ako 4 mld.** v priebehu nasledujúcich dvoch rokov.
- Zároveň upozorňujeme, že **vzhľadom na súčasné problémy** v priemyselných dodávateľských reťazcoch a nestabilitu cien energií a materiálov, môžu byť niektoré **odhadované daňové príjmy štátu príliš optimistické**.

**Materiál na mimoriadne rokovanie
Hospodárskej a sociálnej rady SR
dňa 13.10.2021**

k bodu č. 1)

Stanovisko k návrhu štátneho rozpočtu a rozpočtu verejnej správy na roky 2022 až 2024

Všeobecne k návrhu:

Návrh štátneho rozpočtu na rok 2022 a rozpočtu verejnej správy na roky 2022 – 2024 je vypracovaný v súlade s § 4 a § 6 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Zostavený je v súlade s platnou legislatívou na základe septembrovej prognózy makroekonomického vývoja a prognózy daňových a odvodových príjmov.

Stanovisko ZMOS:

Vzhľadom na krátku dobu na detailné oboznámenie sa s predloženým návrhom rozpočtu verejnej správy na roky 2022 – 2024 zaujme Združenie miest a obcí Slovenska svoje stanovisko priamo na mimoriadnom rokovaní HSR SR. Už v tejto fáze však chceme opätovne upozorniť na nedostatočné dofinancovanie preneseného výkonu štátnej správy v roku 2022, najmä na úseku stavebného poriadku, ale aj na ďalších úsekoch. Podľa predloženého návrhu sa predpokladá, že do rozpočtov miest a obcí budú v roku 2022 poukázané finančné prostriedky na tento úsek preneseného výkonu štátnej správy rozpočtu nižšie v porovnaní so skutočnosťou roku 2020 takmer o jeden milión eur. Ďalšie výpadky očakávame pri nedofinancovaní preneseného výkonu štátnej správy na ďalších úsekoch.

ZMOS vníma nedostatočnú pozornosť zo strany štátu v súvislosti s výstavbou nájomných bytov. Súčasne vidí absenciu záujmu zo strany štátu pri financovaní obslužnosti územia a dostupnosti služieb v obciach, čo má negatívne dopady na všestranný rozvoj územia, oprávnené potreby obyvateľov a zníženie kvality života.

**Branislav Tréger
predseda**